

1971-1986 YILLARI ARASINDA İNCELENEN 248 KEDİNİN POSTMORTEM
BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Alçıgır, G.

Berkin, Ş.

Untersuchung über postmortale Befunde von 248 Katzen im Jahre 1971-1986.

Zusammenfassung: Im Rahmen der vorliegenden Arbeit wurden die Befunde von 248 im Institut für Pathologie der Veterinärmedizinischen Fakultät in Ankara seziierten Katzen ausgewertet. Der Untersuchungszeitraum erstreckte sich vom Januar 1971 bis Dezember 1986.

Die mit der Todesursache in direktem Zusammenhang stehenden Krankheiten und Organbefunde wurden unter Berücksichtigung von Alter und Geschlecht der Tiere in Tabellen zusammengefasst. Am häufigsten wurden Veränderungen im Verdauungsapparat (39,1 %), Harnapparat (19,4 %), Atmungsapparat (12,9 %) und Nervensystem (9,7 %) gefunden. Die spezifischen Krankheiten entstanden in Verbindung mit Panleukopenie der Katzen und Endoparasitismus. Bei den übrigen Fällen wurden unspezifische Entzündungen oder Organveränderungen in verschiedenen Apparaten angetroffen.

Özet: Bu çalışmada, 1971 - 1986 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalında otopsi yapılan 248 kediye ait raporlar değerlendirilmiştir. Bu materyalin yıllara dağılımı, hayvanların yaşı, ölüme neden olan hastalık ve çeşitli lezyonların sistemlere dağılımı, bulunmuş oranları tablolarla açıklanmıştır. Ölümle direkt ilgili olmayan bulgular ise sistemler içerisinde ayrıca kaydedilmiştir.

Kedi ölümleri en fazla 0-1 yaş grubunda (% 23.4) görülmüş ve bu oran yaşla orantılı olarak giderek düşmüştür. Ölüme neden olan hastalıkların % 39.1'i sindirim, % 19.4'ü üriner, % 12.9'u solunum ve % 9.7'si sinir sisteminde görülmüştür. Diğer sistem bozuklukları

* Yrd. Doç. Dr. A.Ü. Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı

** Prof. Dr. S.Ü. Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı

sporadik olgular halindedir. Çalışmada ayrıca spontan lezyonlar üzerinde de ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Giriş

Ankara Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı otopsi kayıtları belirli sürelerle değerlendirilerek Ankara ve yöresindeki evcil hayvan hastalıkları belirlenmekte ve bunlara ilgili istatistiki bilgiler elde edilmektedir. Kedi hastalıklarını belirleyen ilk çalışma 1961-1970 yıllarını kapsamaktadır (1). Önceki ile devamlılık sağlayan bu çalışmada ise 1971-1986 yıllarında incelenen 248 kedi otopsi raporu değerlendirilmiştir.

Materyal ve Metot

1971-1986 yılları arasında Ankara Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalında 248 kedi otopsi yapılmıştır. Kedilerin büyük bir çoğunluğu Ankara ili ve yöresine aittir. İncelenen bu hayvanların çoğunluğu fakültemiz klinikleri tarafından gönderilmiş, bir kısmı ise hayvan sahipleri tarafından getirilmiştir.

Otopside tüm sistemler incelenmiştir. Sadece duyu organları, hareket ve sinir sistemine klinik bulguların gerektirdiği durumlarda bakılmıştır. Mikrobiyolojik bulgular lezyonların değerlendirilmelerinde kullanılmıştır. Zehirlenmeler toksikolojik yoklamalarla saptanmıştır. Bilim dalında incelenen kedi biopsi materyali kapsam dışında bırakılmıştır.

Sonuçlar

Onbeş yıllık süre içinde incelenen 248 otopsi materyalinin yıllara dağılımı Tablo. 1'de özetlenmiştir. Bu materyaldeki ölüm yaşı, ölüme neden olan hastalıklar ve bu hastalıkların sistemler içinde dağılımı da tablolarda kaydedilmiştir. (Tablo. 2-4).

Yaş ve Seks

Doksaniki erkek, 59 dişi ile 97 cinsiyeti belirtilmemiş kedi incelenmiştir. İncelenen 248 kedinin yaşa bağlı olarak dağılımı Tablo. 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1. 1971-1986 yılları arasında yapılan 248 kedi otopsi materyalinin yıllara dağılımı.

Yıl	Olay sayısı	%
1971	19	7.7
1972	22	8.9
1973	14	5.6
1974	12	4.8
1975	10	4.0
1976	11	4.4
1977	13	5.2
1978	9	3.6
1979	12	4.8
1980	11	4.5
1981	21	8.5
1982	15	6.1
1983	20	8.1
1984	23	9.3
1985	16	6.5
1986	20	8.1
Toplam	248	

Tablo 2. Ölüm yaşı.

Yaş (yıl)	Hayvan sayısı	%
0-1	58	23.4
1-2	28	11.3
2-3	16	6.5
3-4	18	7.3
4-5	7	2.8
5-6	6	2.4
6-7	8	3.2
7-8	5	2.0
8-9	10	4.0
9-10	2	0.8
10-11	7	2.8
11-17	12	4.9
Bilinmeyen	71	28.6
Toplam	248	

Lezyonların Sistemlere Dağılımı

Ölüme neden olan hastalık olaylarının sistemlere dağılımı Tablo 4'de özetlenmiştir. Enfeksiyöz hastalıklar ise ayrıca kaydedilmiştir (Tablo. 3).

Sindirim Sistemi Bozuklukları

Bu sistemde saptanan ölüm nedenleri Tablo 5'de özetlenmiştir. Bu olguların 22'sinde diğer sistemlerde de ölüme neden olabilecek bulgular saptanmıştır.

Tablo 3. Ölüme neden enfeksiyöz-paraziter hastalıklar.

Hastalık	Olay sayısı	%
Total kedi	248	100
Viral-Bakteriyel		
Panleukopenie	19	7.7
Kuduz	8	3.2
Tüberküloz	3	1.2
Mukotik	1	0.4
Paraziter		
Toxoplasmosis	1	0.4
Diğer parazitler	10	4.0
Toplam	42	16.9

Tablo 4. Ölüm nedenlerinin sistemlere dağılımı.

Sistem	Olay sayısı	%
Total kedi	248	100
Sindirim Sistemi	97	39.1
Üriner Sistem	48	19.4
Solunum Sistemi	32	12.9
Sinir Sistemi	24	9.7
Dolaşım Sistemi	5	2.0
Hemopoietik Sistem	3	1.2
Genital Sistem	1	0.4
Deri ve Duyu Organları	3	1.2
Diğer Nedenler	26	10.5
Neoplaziler	5	2.0
Bilinmeyen	32	12.9
Toplam	276*	

* Yirmisekiz kedide ölüme neden olan lezyonlar birden fazla sistemde görülmüştür.

Ölüme neden bulgu olarak kaydedilen stomatitis necroticans olgusu, aynı zamanda kongenital hernia diaphragmatica bulunan 4 aylık bir kedide görülmüştür. Başka bir kedide ise midede görülen ülser, hepatitis serosa ile birlikte ölüm nedeni olarak kabul edilmiştir.

Özel enteritislere 19 kedide görülen panleukopenie ön sırayı almıştır. Bunlardan 3 olguda kript epitel hücrelerinde inklüzyon cisimciği görülmüş, diğerleri makro ve mikroskopik görünümüne göre teşhis edilmiştir. Bir kedide saptanan barsak tüberkülozu, akciğer tüberkülozunun generalizasyonunda şekillenmiştir. Paraziter enteritis olguları 10 kedide görülmüştür. Bu parazitlerden nematod'lar 4 kedide (*Toxocara canis* 1, tür tayini yapılmamış 3), cestod'lar 5 kedide (*Dipylidium caninum* 1, *Jeyeuixiella pasqualei* 1, tür tayini

Tablo 5. Sindirim sistemine ilgili ölüm nedenleri.

Ölüm nedeni	Olay sayısı:	%
Total kedi	97	100
Stomatitis necroticans	1	1.0
Midede hemorragik ulcus	1	1.0
Özel enteritiser	30	30.9
<i>Panleukopenie</i>	19	19.6
<i>Tüberküloz</i>	1	1.0
<i>Paraziter</i>	10	10.3
Özel olmayan gastroenteritis-enteritiser	43	44.3
<i>Gastroenteritis</i>	8	8.3
<i>Enteritis</i>	35	36.0
Patolojik vaziyet değişiklikleri	3	3.1
Constipation	2	2.1
Divertikül	1	1.0
Obstruction	1	1.0
Akut pancreatitis	1	1.0
Peritonitis-omentitis	5	5.1
Karaciğer	16	16.4
<i>Tüberküloz</i>	2	2.1
<i>Özel olmayan hepatitis</i>	9	9.3
<i>Dejenerasyon, ikterus</i>	3	3.1
<i>Cirrhosis et fibrosis hepatitis</i>	2	2.1
Toplam	104*	

* Yedi kedide 2 değişik lezyon görülmüştür.

yapılmamış taeniasis 3) saptanmıştır. Bir kedide ise nematod-cestod (*Hydatigena taeniasis-Toxocara mystax*) birlikte bulunmuştur.

Sebebi bilinmeyen gastroenteritislere 8 kedide rastlanmış, bu olgulardan birinde aynı zamanda hernia diaphragmatica da görülmüştür. Enteritiser ise 35 kedide ölüme neden olmuştur. Enteritiserden 18 adedi enteritis cat. acuta olup, bunlardan biri hepatitis serosa ile diğeri proctitis necroticans ve obstructio cacci ile birlikte görülmüştür. Diğer enteritiser subakut, kronik, fibrinli-difteroid-nekrotik ve hemorajik özellik göstermiştir. Nekrotik enteritis 1 kedide yine hepatitis serosa ile birlikte ölüme neden olmuştur. Olgulardan biri ise colitis necroticans'tır. Üç enteritis olgusu *E. coli* enfeksiyonuna bağlı bulunmuştur.

Patolojik vaziyet değişikliklerine 3 kedide rastlanmıştır. Bunlardan 1'i kongenital olmak üzere 2 hernia diaphragmatica, diğeri invaginatio ilei'dir. Ayrıca 1 kedide ileumda divertikül ile kolonda oluşan apse (*C. pyogenes'e* bağlı) sonucu şekillenen obstruksiyon da ölüm nedeni olarak kaydedilmiştir. Sonuncu olguda, karaciğerde şekillenen amyloidosis ile endometritis acuta da ölüm nedeni olarak kabul edilmiştir.

Ölüme neden olarak kaydedilen karaciğer lezyonları azdır. İki kedide generalize tüberküloza ilgili lezyonlar görülmüştür.

Ölüme direkt ilgili olmayan bulgular. Bu sistemde toplam 43 lezyon ölüme ilgili olmayan sekonder bulgudur (Tablo. 6).

Tablo 6. Sindirim sisteminde görülen sekonder patolojik bulgular.

Bulgu	Olay sayısı
Dil bazalinde boğulma	1
Stomatitis necroticans (fokal)	2
Midede kan	1
Gastritis hemorragica	1
Jejunum'da divertikül	1
Hernia femoralis	1
Enteritis catarrhalis acutta	2
Constipatio coli	3
Hyperemia hepatis	2
Hemosiderosis hepatis	2
İcterus hepatis	2
Karaciğer degenerasyon ve nekrobiotik değişiklikler	16
Karaciğerde toksik distrofi	1
Hepatitis serosa	1
Hydroperitoneum, hemoperitoneum	7
Toplam	43

Üriner Sistem Bozuklukları

Bu sistemde 48 kedide toplam 53 lezyon ölüme neden olmuştur (Tablo. 7). Bu olguların 23'ünde diğer sistemlerde de ölüme neden olabilecek bulgular saptanmıştır.

Tablo 7. Üriner sisteme ilgili ölüm nedenleri.

Ölüm nedeni	Olay sayısı	%
Total kedi	48	100
Nephrose	5	10.4
Infarctus	2	4.1
Renal urolithiasis	1	2.1
İdrar yollarında tıkanma	1	2.1
Nephritis'ler	38	79.2
<i>Nephritis interstitialis</i>	19	39.6
<i>Glomerulonephritis</i>	12	25.0
<i>Nephritis acuta-chronica</i>	5	10.4
<i>Pyelonephritis</i>	1	2.1
Tüberküloz	1	2.1
Cystitis necroticans et hemorragica	6	12.5
Toplam	53*	

* Beş kedide 2 değişik lezyon görülmüştür.

Bu sistemde en önemli ölüm nedeni 38 kedide görülen nefritis'lerdir. Bunlar nefritis interstitialis (19 olgu), glomerulonefritis (12 olgu), nefritis acuta-chronica (5 olgu) ve pyelonefritis (1 olgu) olarak tanımlanmıştır. Nefritis'lere sebep olan nedenler araştırılmamıştır. Bunlardan 1 interstitial nefritis olgusunda ayrıca böbrek arterlerinde arteriosklerotik bozukluklar ile akciğer arterlerinde medial hypertrophie görülmüştür. Glomerulonefritis olgularının biri membranous tipte olup, bunda da E. coli'den kaynaklanan parotis bölgesi apsesinin sorumlu tutulduğu kaydedilmiş, ayrıca kedide meningo-encephalitis de şekillenmiştir. Özel nefritis'lerden 1 olguda görülen tüberküloz, diğer sistemlerde de bildirilen generalize tüberküloza ilgilidir.

Nephrose'lardan 2'si hydronephrose, 1'i oxalate nephrose'u, diğerleri lipoid ve tubulonephrose olarak kaydedilmiştir. Cystitis'ler az olarak görülmüştür. Bir olgu E. coli enfeksiyonuna bağlı olarak şekillenmiştir. Diğer 3 cystitis olgusu ise hydronephrose ve glomerulonefritis gibi böbrek lezyonları ile komplike olmuştur.

Ölüme direkt ilgili olmayan bulgular. Böbreklerde dejeneratif değişiklikler 6, pasif hipèremi 7, kalsiyum taşları 2, hipoplazi 1, böbrek damarlarında arteriosklerotik bozukluklar 1, sidik kesesinde taş ve kanamalar 4 olguda saptanmıştır.

Solunum Sistemi Bozuklukları

Bu sistemde 32 kedide 34 lezyon ölüme neden olmuştur (Tablo. 8). Bu olguların 17'sinde ise diğer sistemlerde de ölüme neden olabilecek bulgular saptanmıştır.

Ölüme neden bulgu olarak kaydedilen tracheitis ve bronchitis; 2 olguda tracheitis cat. acuta et necroticans, 1 olguda bronchitis chronica ve 1 olguda da peribronchitis nodosa şeklindedir. Diğer 1'i β -hemolitik streptokoka bağlı bronchitis necroticans özelliğinde olup, olgu 1 yaşlı kedinin Art. sacroiliaca'sında oluşan apse ile ilgili bulunmakta ve kedide ayrıca penumonie ve edema pulmonum ile epidural apse ve meningitis purulenta ve arthritis'in toplu halde ölüme neden olduğu kaydedilmektedir.

Kedilerde ölüme neden enfeksiyöz pneumonie'ler çok az görülmüştür. Bir olguda mukotik bronchitis ve pneumonie görülmüş, aynı lezyonlara merkezi sinir sisteminde de rastlanmıştır. Hastalıkta etken

Tablo 8. Solunum sistemine ilgili ölüm nedenleri.

Ölüm nedeni	Olay sayısı	%
Total kedi	32	100
Tracheitis-bronchitis	5	15.6
Akciğerde hematom	2	6.2
Edema pulmonum	2	6.2
Atelectasia pulmonum-peribronchitis nodosa	1	3.1
Pneumonie'ler	21	65.6
<i>Pneumonia mycotica</i>	1	3.1
<i>Tuberculosis</i>	2	6.2
<i>Toxoplasmosis</i>	1	3.1
<i>Bronchopneumonie'ler</i>	3	9.4
<i>Interstitiel pneumonie'ler</i>	6	18.6
<i>Hemorrhagic pneumonie</i>	2	6.2
<i>Granulomatous pneumonie</i>	2	6.2
<i>Desquamative-necrotic pneumonie</i>	4	12.5
Hydrothorax	1	3.1
Pleuritis, pyothorax	2	6.2
Toplam	34*	

* İki kedide 2 değişik lezyon görülmüştür.

izole edilememiş, ancak yangı bölgesinde hypha'lar seçilmiştir. Bunlara ilaveten 1 olguda toxoplasmosis'e bağlı pneumonie ile 2 olguda tüberküloz saptanmıştır. Tüberküloz olgularının birinde karaciğerde, diğerinde ise beyin, böbrek, karaciğer ve barsaklarda generalizasyona ilgili tübeküle bozukluklar kaydedilmiştir.

Ölümlerle direkt ilgili olmayan bulgular. Solunum sisteminde laryngitis cat. acuta 1, edema pulmonum 3, apertura thoracis cranialis'te apse 1, hyperemia et edema pulmonum 3, emphysema pulmonum 1, damarlarda medial hipertrofi 2, hyperemia et edema pulmonum ve kolestrinik granülomlar 1 kedide ölüme neden olmayan bulgu olarak kaydedilmiştir.

Sinir Sistemi Bozuklukları

Sinir sistemine ilgili ölüme neden olgu sayısı 24'tür (Tablo. 9). Bunlardan 10 olguda diğer sistemlerde de ölüme neden olabilecek bulgular saptanmıştır.

Bu sistemde 8 kedide ölüm nedeni kuduz hastalığıdır. Bu hastalıktan 7'si histopatolojik ve virolojik yoklamalarla saptanmış, 1'inde ise patolojik anatomik olarak kokuşmadan başka birşey görülmemesine karşın, virolojik muayenede kuduz tesbit edilmiştir. Tüberküloz olgusu solunum, böbrek, karaciğer ve barsaklarda lezyonların görül-

Tablo 9. Sinir sistemine ilgili ölüm nedenleri.

Ölüm nedeni	Olay sayısı	%
Total kedi	24	100
Beyin bazalinde hemorrhagie	1	4.2
Özel encephalitis'ler	10	41.7
<i>Kuduz</i>	8	33.3
<i>Tüberküloz</i>	1	4.2
<i>Mukotik encephalitis</i>	1	4.2
Özel olmayan encephalitis -meningitisiler	13	54.2
<i>Enceph. acuta nonpurulenta</i>	1	4.2
<i>Enceph. acuta nonpurulenta-hemorrhagica et necrosis cerebri</i>	1	4.2
<i>Meningo-encephalitis</i>	2	8.3
<i>Meningitis, fokal nekrotik encephalitis</i>	9	37.5
M. spinalis'te kopma	1	4.2
Toplam	25*	

* Bir kedide 2 değişik lezyon görülmüştür.

düğü generalize tüberküloza aittir. Mantar enfeksiyonunda ise solunum sistemi ile beraber beyin damarlarında tromboz ve nekrotik hemorrhagik encephalitis saptanmıştır.

Özel olmayan meningitis'ler nonpurulent (3 olgu), purulent (3 olgu) ve kroniktir (2 olgu). Bir olgu ise focal nekrotik encephalitis ile beraberdir. Bir purulent meningitis olgusunda otitis purulenta da görülmüştür. Kronik meningitis olgularının birinde ise meninx'lerde kireçlenmeye rastlanmıştır. Beyinde şekillenen hemoraji, traumatik olarak oluşmuş ve kedide commatio cerebri'ye ilgili bulgular görüldüğünden euthanasia yapılmıştır.

Ölümlle direkt ilgili olmayan bulgular. Bu sistemde senilise bağlı ganglionlarda atrofi ve gliosis 1, hyperemie ve fokal mikroskopik hemorrhagia cerebri 16, fokal meningitis 5, glia hücre artışı 3, fokal encephalitis (*E. coli*) 1 olguda ölümlle direkt ilgisi olmayan bulgulardır.

Dolaşım Sistemi Bozuklukları

Bu sisteme ilgili lezyonlar 5 kedide ölüme neden olmuştur. Bu olguların hepsinde diğer sistemlerde de ölüme neden olabilecek bulgular saptanmıştır. Bu lezyonlar pericarditis fibrinosa et adhesiva-hemothorax (*E. coli* enfeksiyonuna bağlı), endocarditis fibrinosa, myocarditis interstitialis chronica, hydropericardium ve ventrikuluslarda dilatasyondur.

Ölümlle direkt ilgili olmayan bulgular. Altı kedide görülen kalpte peteşiyal kanamalar ile 2 kedide görülen kalpte dilatasyondur.

Hemopoietik Sistem Bozuklukları

Bu sistemde görülen 3 lezyon ölüm sebebi olarak kaydedilmiştir. Bunlar lymphadenitis tuberculosa (1 olgu) ile splenitis (2 olgu)'tir. Lymphadenitis tuberculosa bronşiyal lenf düğümlerinde mikroskopik olarak tesbit edilmiş, akciğer ve diğer organlarda birşey görülmemiştir. Splenitis'lerden biri splenitis chronica olup, enteritis subacuta ve bronchopneumonie ile birlikte, diğeri ise splenitis chronica et hemorrhagica olarak belirtilmiş ve interstitiel pneumonie ile birlikte ölüm nedeni olarak kaydedilmiştir.

Ölümlle direkt ilgili olmayan bulgular. Lenf düğümlerinde 21 (sinus catarrh ve lymph. simplex 16, hiperemi-ödem 2, lymph. hemorrhagica 1, lymph. chronica 1, lymph. apostematosa 1), dalakta 6 (hipertrofi ve hiperplaziler 2, germinal merkezlerde nekroz 1, hemosiderosis 2 ve lien duplex 1) lezyon görülmüştür.

Genital Sistem Bozuklukları

Bir kedide ölüm nedeni endometritis catarrhalis acuta'dır. Bu yangıda etken ileum ve kolonlardaki apsedan kaynaklanan *C. pyogenes*'tir ve ayrıca karaciğerde amyloidosis görülmüştür.

Deri ve Duyu Organları Bozuklukları

Bu sistemlere ilgili 3 lezyon ölüm nedeni olarak kaydedilmiştir (Tablo. 10).

Tablo 10. Deri ve duyu organlarına ilgili ölüm nedenleri

Ölüm nedeni	Olay sayısı	%
Total	3	100
Otitis purulenta	1	33.3
Panophthalmitis purulenta	1	33.3
Dermatitis necroticans	1	33.3
Toplam	3	

Otitis purulenta olgusunda, meningitis purulenta da görülmüş, ancak etken izole edilememiştir.

Bu sistemde görülen ve ölümlle direkt ilgisi olmayan 3 bulgu ise otitis interna chronica ossificans, keratokonjunctivitis ve keratitis purulenta'dır.

Diğer Nedenlere Bağlı Ölümler

Bunlar trauma, zehirlenme ve metabolizma bozuklukları adı altında incelenmiştir (Tablo. 11).

Tablo 11. Diğer nedenlere bağlı ölümler

Ölüm nedeni	Olay sayısı	%
Total	25	100
Trauma	18	72.0
<i>Ruptur</i>	8	32.0
<i>Fraktur</i>	7	28.0
<i>Hemorragie, hematom</i>	3	12.0
Zehirlenme	3	12.0
<i>Trithion (Şeltoks)</i>	2	8.0
<i>Narkoz</i>	1	4.0
Metabolizma	4	16.0
<i>Raşitizm</i>	2	8.0
<i>Kaşeksi</i>	1	4.0
<i>Senilis</i>	1	4.0
Arthritis ve myositis purulentar	1	4.0
Toplam	25	4.0

Neoplazi Olguları

Beş neoplazi olgusu ölüme neden olmuştur. Bunlardan 3'ü meningiom'dur. Biri generalize tümör olup karaciğer ve dalakta adenocarcinom, mememe comedo carcinom teşhis edilen yaşlı bir kediye aittir. Diğerleri ise burun üzerinde oluşan yassı hücreli kanser olgusudur. Son olguda daha önce alınan biyopsi materyaline de aynı teşhis konmuş ve klinik olarak tedaviye alınan hayvana krioterapi uygulanmış, fakat tedaviye cevap vermeyerek 3 ay sonra ölmüştür.

Ayrıca ölüme neden olmayan 3 tümör olgusu görülmüştür. Bunlar sol omuz üzerinde saptanan fibrom, omentum üzerindeki fibropapillom ile trachea'daki leiomyom'dur.

Tartışma

Bu çalışmada, incelenen kedilerin yaşı, cinsi, ölüme neden olan hastalıkları, bu hastalıkların sistemler içinde dağılımı ve etiyolojik olarak sınıflandırılmaları ile ölüme neden olmayan sekonder bulguları ayrıntıları ile kaydedilmiştir. Önceki (1) ile devamlılık sağlayan bu yayında bulgular daha kapsamlı olarak değerlendirilmeğe çalışılmıştır.

Bu incelemeye göre kedi ölümleri en fazla 0-1 yaş grubu (% 23.4) arasında yani neonatal devrede görülmüştür. Bu oran 1-2 yaş döneminde % 11.3'e düşmüş ve sonraki yıllarda ise azalarak devam etmiştir (Tablo. 2). Ancak kedilerin % 28.6'sında yaşın saptanmamış olması bir eksiklik olarak kaydedilmelidir.

Kedilerde ölüme neden olan hastalıkların % 39.1'i sindirim sisteminde görülmüştür. Bunu üriner (% 19.4), solunum (% 12.9) ve sinir sistemleri (% 9.7) takip etmiştir. Diğer sistem bozuklukları ise sporadik olgular halindedir. Enfeksiyöz hastalıklar içinde panleukopenie yine başta gelmektedir. Ancak 1961-1970 yıllarından azlığı (1), hastalığa karşı aşılamanın düzenli şekilde yapılması ile izah edilebilir. Bu hastalığı kuduz, tüberküloz, mukotik ve paraziter enfeksiyonlar sporadik olgular halinde takip etmiştir. Diğer ölümler ise spesifik olmayan enfeksiyonlara, metabolizma bozuklukları, trauma, zehirlenme ve tümörlere bağlı olarak şekillenmiştir.

Literatür Listesi

- Ertürk, E. ve Tanzer, F. (1972). 1961-1970 Periyodunda Ankara ve Yöresinde Kedilerde Görülen Hastalıklar. A.Ü. Vet. Fak. Derg. 19 (1-2): 127-131.